

DÉL-EURÓPA TÁJAI, TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI

Három nagy félsziget és sok-sok sziget.

1. Pireneusi-félsziget = Ibériai-félsziget

Északon a **Pireneusok** fiatal lánchegysége határolja (az Eurázsiai-hegységrendszer tagja).

Délen a 14 km széles **Gibraltári-szoros** választja el Afrikától.

A félsziget partvonala **tagolatlan**.

A félsziget belsejében kristályos kőzetekből álló hullámos fennsík: **MEZETA** (=asztal).

A Mezetát röghegységek és mély folyóvölgyek tagolják.

Röghegységek: Kantábriai-hegység, Ibériai-hegység, Kasztíliai-választóhegység stb.

Délen a **Betikai-kordillerák** (központi, legmagasabb tömbje a **Sierra Nevada**) a másik fiatal lánchegység (szintén az Eurázsiai-hegységrendszer tagja).

Két nagyobb medence: **Aragón-medence** (Ebro), **Andalúzia** (Guadalquivír).

Fontosabb folyók még: Duero (Douro), Tajo (Tejo), Guadiana.

Éghajlat: óceáni, mediterrán, száraz kontinentális, hegyvidéki.

A csapadék északról dél felé csökken.

A természetes növénytakaró jelentős részét kiirtották. Az óceáni területeken található lombhullató erdőket, zöld réteket. A mediterrán területeken macchia, paratölgy. A fennsík legnagyobb része füves puszta.

Baleár-szigetek (a nagyobbak: Mallorca, Menorca, Ibiza, Formentera).

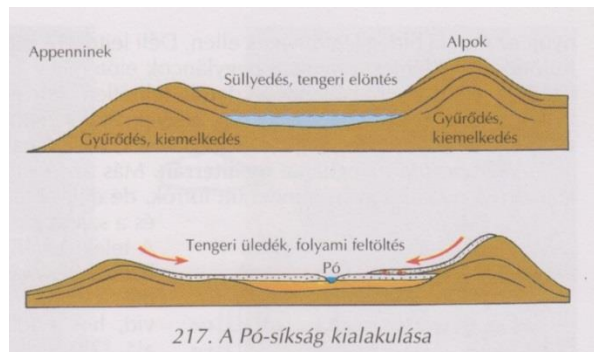
2. Appennini-félsziget

Északon az **Alpok**, a félszigeten az **Appenninek** (mindkettő az Eurázsiai-hegységrendszer tagja).

Dolomitok: az egyik legszebb hegység.

Pó-síkság

- egykor az Adriai-tenger öble volt
- hordalékkal feltöltődik (gátak → a vízszint néhol a háztetők felett)
- deltatorokolat, területgyarapodás!

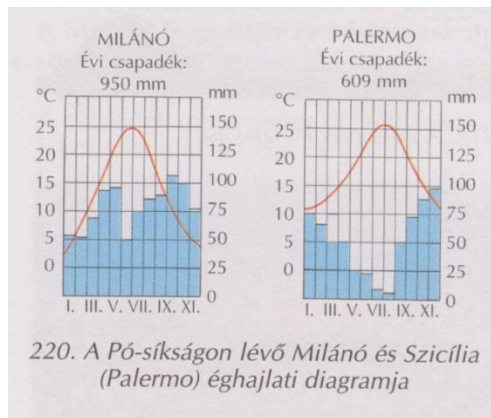
Szerkezeti nyugtalanság: földrengések, vulkánok (Vulcano, Vezúv, Etna, Stromboli)

Szigetek: Szicília, Szardínia, Lipari-szigetek

Riviéra: a Nyugati-Alpok és az Észak-Appenninek védett, kellemes éghajlatú tengerpartja Olaszországban és Franciaországban.

Éghajlatok:

- hegyvidéki éghajlat
- mediterrán éghajlat
- szárazföldi hatás a Pó-síkságon (meleg nyár, mérsékelten hideg tél)

Természetes növénytakaró nagyrészt kiirtva: ciprus, pinea (mandulafenyő) + macchia szelídgesztenye, oleander, mirtusz, rozmaring, levendula

A **folyók** vízjárása erősen ingadozó. Többnyire rövidek.

Az Alpok folyói villamos áramtermelésre alkalmasak.

3. Balkán-félsziget

Erősen tagolt partvidék: szigetek, félszigetek, öblök – a szárazföld süllyedése miatt.

Fiatal lánchegységek: Dinári-hegység és Balkán-hegység.

Idős röghegységek: Szerb-érhegység, Rodope stb.

Kisebb **feltöltött alföldek:** pl. Marica-alföld

A **Dinári-hegység** nyugati lejtőin mediterrán éghajlat, Európa legcsapadékosabb területei közé tartozik (pl. Kotori-öböl). A hegység medencéiben és tőle keletre kontinentális vonások ← **éghajlatválasztó hegység**. Fő kőzete a **mészkö**. A természetes növénytakaróját jórészt kiirtották: kopár hegyoldalak. A félsziget déli végén (Görögország) a hegység egyes részei szintén megsüllyedtek: félszigetek, szigetek.

Dél-Európa topográfiájához még:

- Korzika
- Dalmácia
- Jón-szigetek
- Északi- és Déli-Szporádok
- Kikládok
- Kréta
- Ohridi-tó